

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН «ДАР БОРАИ ИСТИФОДАИ ЭНЕРГИЯИ АТОМӢ»

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ, ташкилӣ ва иқтисодии муносибатҳои ҷамъиятиро ҳангоми истифодаи энергияи атомӣ муайян намуда, ба ҳифзи саломатӣ ва ҳаёти одамон, муҳити зист, молу мулк ва таъмини низоми паҳн накардани силоҳи ядрой, таҳкими низоми байналмилалии амнияти истифодаи энергияи атомӣ, бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой ҳангоми истифодаи энергияи атомӣ равона карда шудааст.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- 1) аз истифода баровардани дастгоҳ – фаъолияти бо ҳуччатҳо барасмиятдаровардашуда вобаста ба қатъи истифодаи дастгоҳи ядрой, радиатсионӣ ва ё электрофизикӣ ва хориҷ кардани он аз санҷиш ва назорати давлатӣ бо таъмини ҳолати ниҳоии дастгоҳи ядрой ва майдони ҷойгиркунии он ба талаботи бехатарӣ;
- 2) амнияти ҷисмонии ядрой – ҳолати низоми ягонаи тадбирҳои ташкилӣ ва техникӣ, ки ба пешгирӣ, зоҳиршавӣ ва (ё) эътино ба далелҳои тасарруф, таҳрибкорӣ, дастрасӣ бидуни иҷозат, интиқоли ғайриқонунӣ, муносибат ё дигар амалҳои ғайриқонунӣ нисбат ба объектҳои истифодаи энергияи атомӣ ва (ё) истифодабаранда равона карда шудааст;
- 3) ба истифода додани дастгоҳ – фаъолияти бо ҳуччатҳо барасмиятдаровардашуда ҷиҳати ба ҳолати корӣ овардани ҷузъҳо (қисматҳо) ва низомҳои дастгоҳи ядрой, радиатсионӣ ва ё электрофизикӣ пас аз ба охир расидани сохтмони он ва баргузор намудани озмоишҳои зарурӣ;
- 4) бехатарии ядрой ва радиатсионӣ – ҳолати ҳосиятҳо ва тавсифоти объекти истифодаи энергияи атомӣ, ки дар он бо эҳтимолияти муайян ғайриимкон будани садамаи ядрой ва радиатсионӣ таъмин карда мешавад;
- 5) гӯронидани сӯзишвории ядроии истифодашуда ё партовҳои радиоактивӣ – ҷойгиркунии сӯзишвории ядроии истифодашуда ё партовҳои радиоактивӣ дар нуқтаи гӯронидани онҳо бидуни берункунӣ;
- 6) давраи ҳаётии дастгоҳи истифодаи энергияи атомӣ – танзими давлатии фаъолият оид ба интиҳоби майдон, лоиҳакашӣ, сохтмон, ба истифода додан, истифодабарӣ, аз истифода баровардан ва озодкунӣ аз назорати танзимӣ;
- 7) дастгоҳи радиатсионӣ – таҷҳизоти махсуси ғайриҳастай, аз ҷумла биноҳо, иншоот ва таҷҳизоти марбут ба он, ки дар он муносибат бо манбаъҳои афканишоти ионофар анҷом дода мешавад;
- 8) дастгоҳи ядрой – реакторҳои ядрой, аз ҷумла реакторҳои неругоҳҳои атомӣ, дастгоҳҳои кайҳонӣ ва парвозкунанда, воситаҳои нақлиёт, реакторҳои саноатӣ, озмоишии таҳқиқотӣ, стендҳои ядрой, ҳама гуна иншооти дигар, маҷмааҳо, дастгоҳи насбшуда, таҷҳизот ва воситаҳои техникӣ барои истехсол, истифода, коркард, интиқол ва ҷойгиркунии маводи ядрой;

- 9) дастгоҳи электрофизикӣ - дастгоҳи махсуси ғайриядроӣ ё радиатсионӣ, ки ҳосилкунандаи афканишоти ионофар ё қобилияти ҳосилкунии онро дошта, иншоот, бино ва таҷҳизоти ба он марбутаро дар бар мегирад;
- 10) истифодабарии объектҳои истифодаи энергияи атомӣ – ғаёлияти маъмурӣ, хоҷагидорӣ, муҳандисию техникӣ, ки дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ аз ҷониби шахси ҳуқуқӣ ё соҳибкори инфиродӣ анҷом дода мешавад;
- 11) категорияи хатари радиатсионӣ – хусусияти объекти истифодаи энергияи атомӣ аз рӯи дараҷаи хатари радиатсионии он барои аҳоли ва (ё) муҳити зист ҳангоми муносибат бо он ё дар шароити садамаи эҳтимолӣ;
- 12) маводи махсуси ғайриядроӣ - маводе, ки дорои маводи ядрӯӣ намебошанд ё онро тавлид карда наметавонанд, аммо метавонанд дар дастгоҳҳои истифода шаванд, ки барои берун кардани энергияи таркандаи дохилиядроӣ (таркиши ядрӯӣ) пешбинӣ шудаанд;
- 13) минтақаи назоратӣ – ҳудуди ташкилот ё манбаи афканишоти ионофар, ки дар он сатҳи шуоъхӯрии одамон дар шароити муътадили истифодаи чунин манбаъ метавонад аз меъёрҳои муқарраргардидаи ниҳоии миқдори шуоъхӯрӣ барои аҳоли бештар бошад ва дар он речаи маҳдуди ғаёлияти хоҷагидорӣ муқаррар гардида, назорати радиатсионӣ анҷом дода мешавад;
- 14) минтақаи муоинавӣ – ҳудуди берун аз минтақаи назоратӣ қарордошта, ки дар он мониторинги радиатсионӣ гузаронида мешавад;
- 15) муҳофизати ҷисмонӣ – маҷмуи чорабиниҳои маъмурӣ, техникӣ, ҳифзи ҳуқуқӣ, ки муҳофизати маводи ядрӯӣ ва радиоактивӣ, дастгоҳ ва объектҳои истифодаи энергияи атомӣ, нуқтаҳои ниғаҳдорӣ ва гӯронидани партовҳои радиоактивиро аз дастрасии тасодуфӣ ё ғайриқонунӣ, таҳрибкорӣ, гумшавӣ, расонидани зарар, дуздӣ, тасарруф, ғайриқонунӣ истифода бурдан ё ба шахси дигар додан таъмин менамоянд;
- 16) маводи ядрӯӣ – маводи дорои радионуклидҳои тақсимшаванда (таҷзияшаванда) ё маводе, ки метавонанд онҳоро ҳосил намоянд;
- 17) макони берун аз дастгоҳ – объекте, ки ба мафҳуми дастгоҳ дохил намешавад ва дар он одатан маводи ядрӯӣ ба миқдори на зиёдтар аз як килограмми самаранок истифода мешавад;
- 18) мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи таъмини амнияти ядрӯӣ ва радиатсионӣ (минбаъд - мақоми ваколатдори давлатӣ) – мақоми иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, ки сиёсати ягонаи давлатӣ ва танзими давлатиро дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ татбиқ менамояд;
- 19) манбаи афканишоти ионофар – таҷҳизот ва (ё) моддаи радиоактивие, ки шуои радиоактивӣ меафканад ё қобилияти чунин афканишотро дорад;
- 20) маҷмуъҳои бастабандии (борпечи) нақлиётӣ – маҷмуи бастаҳои зарурӣ барои ҷойгир кардан ва нигоҳ доштани моддаҳои радиоактивӣ ҳангоми ҳамлу нақли онҳо, ки метавонанд дорои як ё якчанд зарфҳо, моддаҳои ҷаббанда, конструксияҳои фосилакунонӣ, таҷҳизот барои муҳофизат аз афканишот, барои хунуккунӣ ва изолятсияи ҳароратӣ, амортизаторҳо бошанд;
- 21) назорат – низоми мониторинги ғаёлият ва тасҳеҳи рафтори объектҳои зерин назорат бо мақсади мутобикати ғаёлияти онҳо ба меъёрҳои ҳуқуқ ва ҳадафҳои ғаёлияти амалишаванда мебошад;

- 22) нигоҳдорӣ – ҷойгиркунии муваққати сӯзишворию ядрӯ, маводи ядрӯ, моддаҳои радиоактивӣ, манбаҳои радионуклидӣ, сӯзишворию ядроии истифодашуда ва партовҳои радиоактивӣ дар маҳалҳои нигоҳдорӣ, ки эҳтимолияти истихроҷи онҳоро барои муносибати баъдӣ бо онҳо дар назар дорад;
- 23) нуқтаи ғӯронидан – дастгоҳи ядрӯ ё радиатсионӣ, ки барои ғӯронидани сӯзишворию ядроии истифодашуда ё партовҳои радиоактивӣ пешбинӣ шудааст;
- 24) нуқтаи нигоҳдорӣ – дастгоҳи ядрӯ ё радиатсионӣ, ки барои нигоҳдорию сӯзишворию ядрӯ, маводи ядрӯ, моддаҳои радиоактивӣ, манбаҳои радионуклидӣ, сӯзишворию ядроии истифодашуда ва партовҳои радиоактивӣ пешбинӣ шудааст;
- 25) санҷиш – низоми санҷиши риояи қонунгузорӣ дар раванди амалисозии намудҳои гуногуни фаъолият бо ташаббуси минбаъдаи ба ҷавобгарӣ кашидан ҳангоми вайрон кардани қонунгузорӣ мебошад;
- 26) сатҳи берункунӣ – қимати бузургиҳои физикии муайянкунандаи хусусиятҳои ядрӯ, радиатсионӣ, геометрӣ ва вазнии объектҳои истифодаи энергияи атомӣ, ки дар меъёрҳои гигиенӣ ва тартиботи техникӣ пешбинӣ шудаанд, ки ҳангоми дар ин қимат ва ё аз он паस्तтар будани объектҳои истифодаи энергияи атомӣ аз санҷиш ва назорати давлатӣ хориҷ карда мешаванд;
- 27) сӯзишворию ядроии истифодашуда – сӯзишворию ядрӯ, ки дар реактори ядрӯ шуоъ хӯрда, тамоман аз он хориҷ (берун) карда шудааст;
- 28) танзими давлатӣ – фаъолияти мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба таҳия, тасдиқ ва дар амал ҷорӣ кардани меъёрҳо ва қоидаҳои бехатарии ядрӯ, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрӯ, иҷозатномадиҳии намудҳои фаъолият вобаста ба тамоми марҳилаҳои давраи ҳаётии дастгоҳи истифодаи энергияи атомӣ ва амалӣ намудани назорат ва санҷиш;
- 29) истифодабаранда – шахси воқеӣ ва ҳуқуқӣ ё соҳибкори инфиродӣ, ки фаъолиятҳо бо давраи ҳаётии дастгоҳи истифодаи энергияи атомӣ вобаста мебошад;
- 30) хавфи радиатсионӣ – эҳтимолияти расонидани зарар ба ҳаёт ва саломати инсон, молу мулкҳои шахсонӣ воқеӣ ва ҳуқуқӣ ва соҳибкори инфиродӣ, муҳити зист дар натиҷаи шуоъхӯрӣ бо назардошти вазниншавии оқибатҳои он;
- 31) энергияи атомӣ – энергияи хориҷшаванда дар реаксияҳои ядрӯ ва ҳангоми коҳиши радиоактивӣ, инчунин, энергияи ҳосилкунандаи афканишоти ионофар.

Моддаи 2. Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ
Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ ба Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин, санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Принсипҳо ва вазифаҳои асосии танзими ҳуқуқӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ

1. Принсипҳои асосии танзими ҳуқуқӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ:

- 1) таъмини бехатарии ядрӯ ва радиатсионӣ ҳангоми истифодаи энергияи атомӣ, ҳифзи аҳоли ва муҳити зист аз хатари радиатсионӣ;
- 2) дастрас, объективӣ ва саривақтӣ будани иттилооти марбут ба истифодаи энергияи атомӣ ва таъсири он ба аҳоли ва муҳити зист, агар иттилооти мазкур маълумоти сирри давлатӣ надошта бошад;

- 3) бозпас гардондани сӯзишворию ядрою истифодашуда ба истехсолкунанда;
- 4) таъмини санҷиш ва назорати давлатии бехатарии ядроӣ, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядроӣ зимни истифодаи энергияи атомӣ;
- 5) таъмин намудани ҳифзи иҷтимоии кормандони объектҳои истифодаи энергияи атомӣ;
- 6) ҷуброни зараре, ки аз таъсири радиатсионӣ расидааст.

2. Вазифаҳои асосии танзими ҳуқуқии муносибатҳое, ки зимни амалӣ намудани ҳамаи намудҳои фаъолият дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ ба вучуд меоянд, инҳоянд:

- 1) таъсиси асосҳои ҳуқуқии низоми идораи давлатӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ ва низоми танзими давлатии амният ҳангоми истифодаи энергияи атомӣ;
- 2) муқаррар намудани ҳуқуқ, уҳдадориҳо ва масъулияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ташкилотҳо ва дигар шахсони ҳуқуқию шаҳрвандон.

Моддаи 4. Субъект ва объектҳои истифодаи энергияи атомӣ

1. Субъектҳои соҳаи истифодаи энергияи атомӣ инҳо мебошанд:

- 1) мақомоти ваколатдори давлатӣ;
- 2) истифодабарандагон.

2. Объектҳои истифодаи энергияи атомӣ инҳо мебошанд:

- 1) дастгоҳи ядроӣ;
- 2) нуқтаҳои нигоҳдории маводи ядроӣ ва дигар маводи радиоактивӣ, партовгоҳи радиоактивӣ, объектҳо ва дастгоҳи доимие, ки барои нигоҳдориё гӯронидани маводи ядроӣ ва дигар маводи радиоактивӣ, инчунин, сӯзишворию ядрою истифодашуда ва партовҳои радиоактивӣ пешбинӣ шудаанд;
- 3) маводи ядроӣ;
- 4) сӯзишворию ядрою истифодашуда;
- 5) партовҳои радиоактивӣ;
- 6) манбаъҳои афканишоти ионофар бо нишондиҳандаҳои беш аз сатҳи берункунӣ.

3. Амали Қонуни мазкур объектҳоеро, ки дорои маводи ядроӣ ва манбаъҳои дигари афканишоти ионофар бо миқдор, шиддат ва фаъолияти камтар аз талаботи дар меъёрҳо ва қоидаҳои муқарраршудаи давлатӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ ё истифодабарандаи онҳо мебошанд, фаро намегирад.

БОБИ 2. ТАНЗИМИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҲАИ ИСТИФОДАИ ЭНЕРГИЯИ АТОМӢ

Моддаи 5. Танзими давлатӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ

Танзими давлатӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ нисбат ба ҳолатҳои зерин татбиқ мешавад:

- 1) иҷозатномадиҳии фаъолият вобаста ба тамоми марҳилаҳои давраи ҳаётии дастгоҳи истифодаи энергияи атомӣ;
- 2) муомилот бо маводи ядроӣ ва дигар маводи радиоактивӣ, аз ҷумла ҳангоми ҷустуҷӯ ва истихроҷи канданиҳои фойданок, ки дорои ҷунин мавод ҳастанд ва ҳамчунин ҳангоми истехсол, истифода, коркард, интиқол ва нигоҳдории маводи ядроӣ ва дигар маводи радиоактивӣ, сӯзишворию ядрою истифодашуда ва партовҳои радиоактивӣ;

- 3) баргузор намудани таҳқиқотҳои илмӣ, иҷрои корҳо ва пешниҳод намудани хизматрасониҳо вобаста ба истифодаи энергияи атомӣ, аз ҷумла дар реакторҳои илмӣ таҳқиқотӣ;
- 4) муҳофизати ҷисмонии дастгоҳи ядрӣ, нуқтаи нигоҳдорӣ ва ғӯронидани маводи ядрӣ ва дигар маводи радиоактивӣ, сӯзишвории ядроии истифодашуда ва партовҳои радиоактивӣ;
- 5) таъмини бехатарӣ ва амнияти ҷисмонии ядрӣ ҳангоми истифодаи энергияи атомӣ;
- 6) баҳисобгирӣ ва назорати маводи ядрӣ, манбаъҳои афканишоти ионофар, сӯзишвории ядроии истифодашуда ва партовҳои радиоактивӣ;
- 7) содирот ва воридоти маводи ядрӣ, технологияҳо ва таҷҳизот, маводи махсуси ғайриядрӣ, мавод, технологияҳо ва таҷҳизоти дорои таъиноти духадафа, манбаъҳои афканишоти ионофар;
- 8) мониторинги вазъияти радиатсионӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- 9) ҳамлу нақли транзитии маводи ядрӣ ва дигар маводи радиоактивӣ тавассути ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- 10) санҷиш ва назорати фаъолияти шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ ҳангоми иҷрои корҳои марбут ба тамоми марҳилаҳои давраи ҳаётии дастгоҳи истифодаи энергияи атомӣ;
- 11) экспертизаи бехатарии ядрӣ, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрӣ;
- 12) омодакунӣ ва аттестатсияи кормандоне, ки дар объектҳои истифодаи энергияи атомӣ кор мекунад.

Моддаи 6. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон салоҳияти зерин дорад:

- 1) пешбурди самтҳои асосии сиёсати давлатӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомиро таъмин мекунад;
- 2) мақоми ваколатдори давлатиро дар соҳаи таъмини амнияти ядрӣ ва радиатсионӣ муайян мекунад;
- 3) қоидаҳои гузаронидани экспертизаи бехатарии ядрӣ, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядроиро тасдиқ мекунад;
- 4) қоидаҳои интихоби майдони ҷойгиркунии дастгоҳи ядрӣ ва нуқтаи ғӯрониданро тасдиқ мекунад;
- 5) нақшаи миллии эътино ба садамаҳои ядрӣ ва радиатсиониро тасдиқ мекунад;
- 6) тартиби ташкили низоми давлатии баҳисобгирӣ ва назорати маводи ядрӣ ва манбаъҳои афканишоти ионофарро тасдиқ мекунад;
- 7) дар бораи пеш аз муҳлат аз истифода баровардани дастгоҳи ядрӣ ё бастани нуқтаи ғӯронидан дар сурати ба вучуд омадани таҳдид ба амнияти аҳоли ва (ё) муҳити зист қарор қабул мекунад;
- 8) тартиби дохилии ҳамкорӣҳои мутақобилаи байни ташкилотҳои давлатиро дар вақти санҷишҳои Агентии байналмилалӣ энергияи атомӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад;
- 9) тартиби пешниҳоди ҳисоботҳо ва эълонияҳо ба Агентии байналмилалӣ энергияи атомӣ дар бораи маводи ядрӣ ва дастгоҳи ядроии дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон мавҷудбударо мувофиқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ аз ҷониби Тоҷикистон эътирофшуда муайян мекунад;

10) дигар салоҳиятҳоеро, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, амалӣ менамояд.

Моддаи 7. Ваколатҳои мақоми ваколатдори давлатӣ

Мақоми ваколатдори давлатӣ дорои ваколатҳои зерин мебошад:

- 1) сиёсати давлатиро дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ амалӣ менамояд;
- 2) ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таҳия, тағйир ва бекор намудани санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои истифода аз энергияи атомӣ пешниҳодҳо ирсол мекунад;
- 3) ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи пеш аз муҳлат аз истифода баровардани дастгоҳи ядрой ё бастанӣ нуктаи ғуронидан дар сурати ба вучуд омадани таҳдид ба амнияти аҳоли ва (ё) муҳити зист пешниҳод ирсол менамояд;
- 4) дар асос ва баҳри иҷрои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон меъёрҳо ва қоидаҳоеро таҳия, муқаррар ва татбиқ менамояд, ки фаъолияти вобаста ба истифодаи энергияи атомиро ба танзим мебарорад;
- 5) ба фаъолияти вобаста ба тамоми марҳилаҳои давраи ҳаётии иншооти истифодаи энергияи атомӣ иҷозатнома медиҳад;
- 6) риояи меъёрҳо ва қоидаҳоро дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ таҳти санҷиш ва назорат қарор медиҳад;
- 7) санҷишҳоро вобаста ба иҷрои ваколати худ баргузор менамояд;
- 8) мониторинги давлатии вазъи радиатсиониро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом медиҳад;
- 9) баҳисобгирӣ ва назорати давлатии маводи ядрой ва манбаъҳои афканишоти ионофарро анҷом медиҳад;
- 10) аз шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ маълумот ва ҳуҷҷатҳоеро, ки барои ҳалли вазифаҳои бар дӯши он гузошташуда зарур ҳастанд, бо тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ талаб менамояд ва ба даст меорад;
- 11) пешбурд ва баррасии ҳуқуқвайронкуниҳои маъмуриро барои риоя накардани қоидаҳо, меъёрҳо ва дастурҳои бехатарии радиатсионӣ аз ҷониби шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ анҷом медиҳад ва дар мавриди зарурӣ маводро ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ пешниҳод менамояд;
- 12) бо мақомоти ваколатдори давлатҳои дигар ва созмонҳои байналмилалӣ дар масъалаҳои бехатарӣ, ҳангоми истифодаи энергияи атомӣ, оид ба масъалаҳои паҳн накардани силоҳи ядрой ва назорати маводи ядрой ҳамкорӣ менамояд;
- 13) қоидаҳои муҳофизати ҷисмонии маводи ядрой ва дастгоҳи ядроиро таҳия ва тасдиқ мекунад;
- 14) қоидаҳои муҳофизати ҷисмонии манбаъҳои афканишоти ионофар ва нуқтаҳои нигоҳдориро таҳия ва тасдиқ мекунад;
- 15) қоидаҳои аз истифода баровардани дастгоҳи ядрой ва радиатсиониро таҳия ва тасдиқ менамояд;
- 16) қоидаҳои аккредитатсияи ташкилотҳоеро, ки онҳо экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядроиро анҷом медиҳанд, таҳия ва тасдиқ менамояд;
- 17) қоидаҳои тақмили ихтисоси кормандонро, ки онҳо дар объектҳои истифодаи энергияи атомӣ кор мекунанд, таҳия ва тасдиқ менамояд;

- 18) қоидаҳои аттестатсияи кормандонеро, ки онҳо дар объектҳои истифодаи энергияи атомӣ кор мекунад, таҳия ва тасдиқ менамояд;
- 19) дар амалӣ намудани назорати содирот дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ иштирок менамояд;
- 20) методикаҳои ҳисобкунӣҳои вобаста ба таъмини бехатарии ядрӣ, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядроиро, ки аз ҷониби ташкилоти экспертӣ пешниҳод шудаанд, мувофиқа менамояд;
- 21) тартиби муайян намудан ва таъсиси минтақаҳои назоратӣ ва муоинавиरो таҳия ва тасдиқ мекунад.
- 22) тартиби тасдиқи конструкцияҳои маҷмуъҳои бастабандии нақлиётро муайян намуда, конструкцияҳои маҷмуъҳои бастабандии нақлиётро тасдиқ кунад, ҳамчунин амали сертификат-ичозатҳои онҳоро, ки аз тарафи мақомоти ваколатдори кишварҳои дигар тасдиқ гардидаанд, дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон паҳн менамояд;
- 23) таҳқиқотҳо оид ба бехатарии ядрӣ, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрӣ, таъмини речаи паҳн накардани силоҳи ядрӣ ва мониторинги озмоишҳои ядроиро ташкил менамояд;
- 24) қоидаҳои ташкили чамъоварӣ, нигоҳдорӣ ва ғӯронидани партовҳои радиоактивӣ ва сӯзишвории ядроии истифодашударо таҳия ва тасдиқ менамояд;
- 25) тавсияҳои методиро барои шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ, ки дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ фаъолият мекунад, роҷеъ ба усулҳо ва роҳҳои тасдиқи мувофиқати объекти истифодаи энергияи атомӣ ба талаботи бехатарии ядрӣ, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрӣ, ки бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ муқаррар карда шудаанд, таҳия ва тасдиқ менамояд;
- 26) дигар ваколатҳоеро амалӣ менамояд, ки дар Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд.

Моддаи 8. Санҷиш ва назорати давлатӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ

Санҷиш ва назорати давлатӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи санҷиши фаъолияти субъектҳои хочагидор» ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешаванд.

Моддаи 9. Мустақилияти мақоми ваколатдори давлатӣ

1. Мақоми ваколатдори давлатӣ аз дигар мақомоти иҷроия ва ташкилотҳо, ки фаъолияти онҳо ба рушд ва истифодаи энергияи атомӣ марбут аст, мустақилияти маъмурию молиявӣ дошта, бояд дорои захираҳои кофии инсонӣ барои иҷрои вазифаҳои дар наздаш гузошташуда бошад.
2. Монъ шудан ба фаъолияти шахсони мансабдори мақоми ваколатдори давлатӣ хангоми иҷрои уҳдадориҳои хизматиашон манъ аст.

БОБИ 3. ШАРТҲОИ ФАЪОЛИЯТ ВОБАСТА БА ИСТИФОДАИ ЭНЕРГИЯИ АТОМӢ

Моддаи 10. Иҷозатномадиҳии фаъолият вобаста ба тамоми марҳилаҳои давраи ҳаётии иншооти истифодаи энергияи атомӣ

Иҷозатномадиҳии фаъолият вобаста ба тамоми марҳилаҳои давраи ҳаётии иншооти истифодаи энергияи атомӣ мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият» анҷом дода мешавад.

Моддаи 11. Категорияҳои хатари радиатсионии дастгоҳҳои ядрӣ, радиатсионӣ ва электрофизикӣ

1. Дастгоҳҳои ядрӣ, радиатсионӣ ва электрофизикӣ ба чор категорияи хатари радиатсионӣ ҷудо мешаванд:

- 1) категорияи 1 – дастгоҳҳое, ки ҳангоми садама дар онҳо эҳтимолияти таъсири радиатсионӣ ба аҳолии берун аз ҳудуди минтақаи назорати онҳо мавҷуд аст;
- 2) категорияи 2 – дастгоҳҳое, ки ҳангоми садама дар онҳо таъсири радиатсионӣ дар ҳудуди минтақаи назорати онҳо маҳдуд аст;
- 3) категорияи 3 – дастгоҳҳое, ки таъсири радиатсионии онҳо дар майдони ҷойгиркуниашон маҳдуд аст;
- 4) категорияи 4 – дастгоҳҳое, ки таъсири радиатсионии онҳо танҳо дар бино ё ҷойи корӣ маҳдуд буда, дар он ҷо корҳои марбут ба иҷрои фаъолият бо истифодаи энергияи атомӣ анҷом дода мешаванд.

2. Категорияҳои хатари радиатсионии дастгоҳҳои ядрӣ, радиатсионӣ ва электрофизикӣ аз ҷониби шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкори инфиродӣ, ки дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ фаъолият мекунад ва (ё) соҳибони дастгоҳҳо мебошанд, мутобиқи талаботи бехатарии ядрӣ ва радиатсионӣ ва қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ муайян карда мешаванд.

3. Соҳибони дастгоҳҳои ядроии дорои категорияҳои 1 ва 2 хатари радиатсионӣ танҳо шахсони ҳуқуқӣ шуда метавонанд.

Моддаи 12. Бехатарии ядрӣ ва радиатсионӣ

1. Ҳама гуна фаъолият марбут ба истифодаи энергияи атомӣ бо шартҳои таъмини ҳифзи саломатии аҳоли ва муҳити зист, ҳимояи молу мулки шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ аз таъсири зараровари афканишоти ионофар анҷом дода мешавад.

2. Бехатарии ядрӣ ва радиатсионӣ аз ҷониби истифодабаранда мутобиқи меъёрҳо ва қоидаҳои муқарраршуда таъмин карда мешавад.

3. Бо мақсади таъмини бехатарии ядрӣ ва радиатсионӣ зери назорат қарор додани таъсири манфии афканишоти ионофар ба кормандон, аҳоли ва муҳити зист, дар дастгоҳҳои истифодаи энергияи атомӣ минтақаҳои назоратӣ ва муоинавӣ таъсис дода мешаванд.

Моддаи 13. Сохтмони дастгоҳи ядрӣ ва нуқтаҳои гӯронидан

1. Қарор дар бораи сохтмон ва минтақаи сохтмони дастгоҳи ядрӣ ва нуқтаи гӯронидан аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо дар назар доштани омилҳои зерин қабул карда мешавад:

- 1) талабот ба онҳо барои ҳалли вазифаҳои хоҷагидорӣ кишвар ва минтақаҳои ҷудогонаи он;
- 2) вучуд доштани шароити зарурӣ барои ҷойгиркунии объектҳои зикршуда, ки ба талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ ҷавобгӯ ҳастанд;
- 3) набудани таҳдид ба бехатарии объектҳои зикршуда аз тарафи объектҳои шахрвандӣ ва ҳарбии дар наздикӣ ҷойгиршуда;
- 4) талаботе, ки бо қонунгузори экологии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда шудаанд;
- 5) оқибатҳои иҷтимоӣ ва иқтисодии эҳтимолии ҷойгиркунии объектҳои зикршуда барои рушди саноат, кишоварзӣ ва иҷтимоии минтақа.

2. Пас аз қабули қарор дар бораи сохтмон ва минтақаи сохтмон корҳо оид ба интихоби майдони ҷойгиркунии дастгоҳи ядрой ё нуқтаи гӯронидан анҷом дода мешаванд.
3. Майдони ҷойгиркунии дастгоҳи ядрой ё нуқтаи гӯронидан бояд бо дар назар доштани ҳолатҳои зерин муайян карда шавад:
 - 1) таъсири берунаи эҳтимолии хусусияти табиӣ ва (ё) техногенидошта;
 - 2) паҳншавии эҳтимолии моддаҳои радиоактивӣ;
 - 3) имконияти пешгири аз зарар ба аҳоли ва муҳити зист дар натиҷаи истифода аз дастгоҳи ядрой ё нуқтаи гӯронидан ва ё дар натиҷаи ба вучуд омадани ҳодисаҳо ё садамаҳо.
4. Лоихақашӣ, сохтмон ва ба истифода додани дастгоҳи ядрой ё нуқтаи гӯронидан мутобиқи Қонуни мазкур ва қонунҳои дигари Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи сохтмон анҷом дода мешаванд.
5. Хуҷҷатҳои лоиҳавии дастгоҳи ядрой ва нуқтаҳои гӯронидан бояд ҳатман аз экспертизаи беҳатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой, ҳамчунин экологӣ ва санитарияу эпидемиологӣ гузаранд.
6. Сохтмони дастгоҳи ядрой ва нуқтаи гӯронидан танҳо ба шахсони ҳуқуқӣ иҷозат дода мешавад.

Моддаи 14. Амнияти ҷисмонии ядрой

1. Ҳангоми иҷрои фаъолият дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ истифодабаранда амнияти ҷисмонии ядроиро таъмин мекунад. Санҷиши таъмини муҳофизати ҷисмонии дастгоҳи ядрой, манбаъҳои радиатсионӣ, маҳалҳои нигоҳдории маводи ядрой ва моддаҳои радиоактивӣ аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ анҷом дода мешавад.
2. Барои таъмини амнияти ҷисмонии ядрой муҳофизати ҷисмонии объектҳои истифодаи энергияи атомӣ анҷом дода мешавад, ки бояд ҳолатҳои зеринро таъмин намояд:
 - 1) муҳофизати объекти истифодаи энергияи атомӣ аз берункунии беиҷозат, тасарруфи маводи ядрой ва дигар маводи радиоактивӣ ё ғасби ғайриқонунии дастгоҳи ядрой;
 - 2) муҳофизати объектҳои истифодаи энергияи атомӣ аз таҳрибкорӣ;
 - 3) сабук кардан ё ба ҳадди ақал расонидани оқибатҳои радиологии харобкории эҳтимоли дар объектҳои истифодаи энергияи атомӣ.
3. Муҳофизати дастгоҳи ядроии дорои категорияҳои 1 ва 2 хатари радиатсионӣ аз тарафи воҳидҳои махсуси муҳофизатии мақомоти корҳои дохилӣ анҷом дода мешавад.
4. Ҳангоми интиқоли маводи ядрой ва дигар маводи радиоактивӣ чорабиниҳо оид ба таъмини муҳофизати ҷисмонӣ анҷом дода мешаванд.

Моддаи 15. Талабот ба таъмини муҳофизати ҷисмонии дастгоҳи ядрой, нуқтаи нигоҳдории маводи ядрой ва дигар маводи радиоактивӣ ва нуқтаи гӯронидани сӯзишвории ядроии истифодашуда ё партовҳои радиоактивӣ

1. Талабот ба таъмини муҳофизати ҷисмонии дастгоҳи ядрой, нуқтаи нигоҳдории маводи ядрой ва дигар маводи радиоактивӣ ва нуқтаҳои гӯронидани сӯзишвории ядроии истифодашуда ё партовҳои радиоактивӣ бо меъёрҳо ва қоидаҳо дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ муқаррар карда мешаванд.
2. Муҳофизати ҷисмонии дастгоҳи ядрой, нуқтаи нигоҳдории маводи ядрой ва дигар маводи радиоактивӣ ва нуқтаи гӯронидани сӯзишвории ядроии истифодашуда ё партовҳои радиоактивӣ бояд мутобиқи уҳдадорихои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ амалӣ карда шавад.

3. Истифодаи дастгоҳи ядрой, нуқтаи нигоҳдории маводи ядрой, маводи радиоактивӣ, дигар ва нуқтаи гӯронидани сӯзишвории ядроии истифодашуда ё партовҳои радиоактивӣ, инчунин, анҷом додани ҳар гуна корҳо оид ба истифода аз маводи ядрой ва моддаҳои радиоактивӣ, ки дар ҳар гуна шакл ва дар ҳар марҳилаи истехсол, истифода, коркард, интиқол, нигоҳдорӣ ё гӯронидан қарор доранд, манъ аст, агар чораҳо барои иҷрои талабот оид ба таъмини муҳофизати ҷисмонии объектҳои истифодаи энергияи атомӣ андешида нашуда бошанд.

Моддаи 16. Низоми давлатии баҳисобгирӣ ва назорати маводи ядрой ва манбаъҳои афканишоти ионофар

1. Низоми давлатии баҳисобгирӣ, назорати маводи ядрой ва манбаъҳои афканишоти ионофар миқдори маводи ядрой ва манбаъҳои афканишоти ионофар, маҳалли ҷойгиршавии онҳо, пешгирии талафот, истифодаи беиҷозат ва тасарруф, пешниҳоди иттилооти фаврӣ дар мавриди мавҷудият ва интиқоли маводи ядрой ва манбаъҳои афканишоти ионофарро муайян ва таъмин менамояд. Низоми мазкур, инчунин, пешниҳоди маълумотро дар бораи аз ҳисоб хориҷ кардан ва гӯронидани манбаъҳо, содирот ва воридоти манбаъҳо ва маводи ядрой ба мақоми ваколатдори давлатӣ ва дар ҳолатҳои пешбининамудаи санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Тоҷикистон, ба созмонҳои байналмилалӣ ва давлатҳои дигар таъмин менамояд.

2. Маводи ядрой ва манбаъҳои афканишоти ионофар аз тарафи давлат ба ҳисоб гирифта шуда, мавриди назорат қарор дода мешаванд. Барои мақсадҳои мазкур мақоми ваколатдори давлатӣ низоми давлатии баҳисобгирӣ ва назорати маводи ядрой ва манбаъҳои афканишоти ионофарро ташкил медиҳад.

3. Истифодабаранда, ки бо истифода аз маводи ядрой ва манбаъҳои афканишоти ионофар фаъолият мекунад, баҳисобгирии онҳо ва пешниҳоди маълумоти боэътимодно ба мақоми ваколатдори давлатӣ таъмин менамояд.

Моддаи 17. Талабот нисбат ба истифодабаранда, уҳдадорҳои истифодабаранда

1. Истифодабаранда барои амнияти дастгоҳи ядрой, манбаи афканишоти ионофар, нуқтаи нигоҳдорӣ ва гӯронидан, инчунин, барои муносибати зарурӣ бо маводи ядрой ва дигар маводи радиоактивӣ дорои масъулияти пурра мебошад.

2. Масъулият барои амнияти дастгоҳи ядрой, манбаи афканишоти ионофар, нуқтаи нигоҳдорӣ ва гӯронидан ҳатто дар сурати қатъ гардидани амали иҷозатнома ё муфлисшавӣ то гузаштани объектҳои мазкур ба дигар истифодабаранда ё гирифтани иҷозатномаи нав ба зиммаи истифодабаранда ва муассисони он (барои шахсони ҳуқуқӣ) боқӣ мемонад.

3. Истифодабаранда уҳдадор аст:

1) дорои захираҳои зарурии молиявӣ, моддию техникӣ ва кадрӣ бошад, ки барои таъмини амният дар ҳамаи марҳилаҳои давраи ҳаётии дастгоҳи истифодаи энергияи атомӣ кофӣ бошанд;

2) барои иҷрои корҳо ҷиҳати аз истифода баровардани объектҳои истифодаи энергияи атомӣ, солимгардонии ҳудуд, гӯронидани партовҳои радиоактивӣ, бартараф кардани оқибатҳои вазъияти садамавӣ, ҷуброни зарар ба ҳаёт ва саломатии одамон, муҳити зист ва, ҳамчунин, моду мулки шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ тадбирҳо пешбинӣ намояд;

3) мутобиқати маҳсулот ва хизматрасониҳоеро, ки ба бехатарии объекти истифодаи энергияи атомӣ таъсир мерасонанд, санҷиш намояд;

- 4) фарҳанги бехатариро дар тамоми марҳилаҳои давраи ҳаётии дастгоҳи истифодаи энергияи атомӣ муқаррар ва риоя намояд;
 - 5) талабот ва расмиёт оид ба санҷиши сифати истехсолкунӣ ва ё насби ашёи барои бехатарии объект муҳимбударо муқаррар ва риоя намояд.
4. Истифодабаранда талаботи зеринро таъмин менамояд:
- 1) дастгоҳи ядрӣ, манбаи афканишоти ионофар, нуқтаи нигоҳдорӣ ва ғӯронидан танҳо барои мақсадҳои пешбинишуда истифода шаванд;
 - 2) раванҷҳои таҳия ва иҷрои барномаҳо, таъмини сифат дар ҳама марҳилаҳои давраи ҳаётии дастгоҳи истифодаи энергияи атомӣ ташкил ва ҳамоҳанг шаванд;
 - 3) тадбирҳо барои омодагӣ ба садама ва тадбирҳои зиддисадамавӣ дар дастгоҳи ядрӣ, манбаи афканишоти ионофар, нуқтаи нигоҳдорӣ ва ғӯронидан, инчунин, тадбирҳо оид ба кам кардани оқибатҳои манфии садама барои кормандони объектҳои мазкур, аҳоли ва муҳити зист таҳия ва андешида шаванд;
 - 4) низоми муайянкунии номутобиқатӣ ва чораҳои ислоҳкунӣ дар тамоми марҳилаҳои давраи ҳаётии дастгоҳи истифодаи энергияи атомӣ таҳия ва амалӣ карда шаванд;
 - 5) низоми идоракунии маъмурӣ бо мақсади таъмини ҳамаи талаботи танзимӣ ташкил ва ҷорӣ карда шаванд;
 - 6) хусусиятҳо оид ба харид бо чунин тарз, ки сатҳи зарурии бехатарии объект таъмин гардад, таҳия карда шаванд;
 - 7) вояи инфиродии афканишоти кормандони объектҳои истифодаи энергияи атомӣ ва амалисозии ҳуқуқи онҳо барои ҷуброн ба ҳисоб гирифта шаванд;
 - 8) кормандон ва сафарбаршудагон аз хавфи таъсири радиатсия тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ суғурта карда шаванд;
 - 9) уҳдадорихои дигар, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардаанд, анҷом дода шаванд.

Моддаи 18. Ташкили назорати содирот дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ

Ташкили назорати содирот дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи назорати содирот» амалӣ карда мешавад.

Моддаи 19. Интиқоли маводи ядрӣ ва дигар маводи радиоактивӣ, сӯзишвории ядроии истифодашуда ва партовҳои радиоактивӣ

1. Интиқоли маводи ядрӣ ва дигар маводи радиоактивӣ, сӯзишвории ядроии истифодашуда ва партовҳои радиоактивӣ ҳамаи амалиёт ва шароитҳоеро дар бар мегирад, ки ба оmodасозӣ ва хизматрасонии маҷмуъҳои бастабандии нақлиётӣ ва, ҳамчунин, оmodасозӣ, боргирӣ, фиристодан, интиқол, аз ҷумла нигоҳдории транзитӣ, борҳоликунӣ ва қабул дар нуқтаи ниҳоии таъиноти борҳо марбут ҳастанд.
2. Фиристонанда, интиқолдиҳанда ва қабулкунандаи бор барои таъмини иҷрои талаботи бехатарии ядрӣ, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрӣ, ҳамчунин ташкили шароитҳои зарурии иҷрои бехатари интиқол мутобиқ бо қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон уҳдадор мебошанд.
3. Интиқоли маводи ядрӣ ва сӯзишвории ядроии истифодашуда ҳангоми мавҷуд будани иҷозатнома барои фаъолият вобаста ба тамоми марҳилаҳои давраи ҳаётии дастгоҳи истифодаи энергияи атомӣ ба амал оварда мешавад.

4. Интиқоли маводи ядрой ва дигар маводи радиоактивӣ, сӯзишворию ядроии истифодашуда ва партовҳои радиоактивӣ дар маҷмуъҳои бастабандии нақлиётӣ анҷом дода мешавад, ки сохтори (конструксияи) онҳо аз тарафи мақоми ваколатдори давлатӣ бо нишон додани рамз ва навъи бастабандии иҷозатдодашуда барои интиқоли маводи ядрой ва радиоактивӣ, сӯзишворию ядроии истифодашуда ва партовҳои радиоактивӣ, шароитҳои интиқол, шумора ва санаи бақайдгирӣ, муҳлати амали онҳо тасдиқ карда мешавад.

Моддаи 20. Муомилот бо партовҳои радиоактивӣ ва сӯзишворию ядроии истифодашуда

1. Фаъолият вобаста ба муомилот бо партовҳои радиоактивӣ бо қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муомилот бо партовҳои радиоактивӣ» ва «Дар бораи ҳифзи муҳити зист» танзим карда мешавад.

2. Қойғиркунии бехатарии сӯзишворию ядроии истифодашуда бояд дар ҳуҷҷати лоиҳавӣ ва истифодабарии фаъолияти мазкур пешбинӣ карда шавад.

3. Ба муомилот бо сӯзишворию ядроии истифодашуда танҳо шахсони ҳуқуқӣ иҷозат дода мешаванд.

4. Муомилот бо сӯзишворию ядроии истифодашуда бояд иҷрои талаботи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядроиро мутобик бо қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ ва, ҳамчунин, санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ аз ҷониби Тоҷикистон эътирофшуда таъмин намояд.

Моддаи 21. Тахассуси кормандоне, ки дар объектҳои истифодаи энергияи атомӣ машғул ҳастанд

1. Барои таъмини бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой, омодагӣ ва эътино ба садамаҳои ядрой ва (ё) радиатсионӣ кормандоне, ки дар объектҳои истифодаи энергияи атомӣ машғул ҳастанд, бояд дорои тахассуси дахлдор бошанд.

2. Шахсоне, ки дар объектҳои истифодаи энергияи атомӣ машғул ҳастанд, ба категорияҳои зерин ҷудо мешаванд:

1) коргар – корманде, ки басти пурра ё ноপুরраи кориро дошта ё ин ки муваққатӣ кироя кор мекунад ва ҳуқуқу уҳдадорихоии эътирофшударо нисбати муҳофизати радиатсионии касбӣ (муҳофизати радиатсионии кормандон) дорад, аз ҷумла кафшергарон, челонгарон, механикҳо, электрикҳо, операторони механизмҳо ва дигар кормандони боиختисос;

2) шахси масъул оид ба бехатарии радиатсионӣ – корманде, ки дар масъалаҳои муҳофизати радиатсионӣ вобаста ба намуди муайяни фаъолияти амалӣ салоҳияти техникӣ дорад ва аз ҷониби истифодабаранда барои назорати риояи талаботи дахлдори қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин гаштааст;

3) коршиноси ихтисосманд – корманде, ки дар асоси аттестатсияи мақоми ваколатдори давлатӣ ё ташкилоти дахлдор иҷозатнома ба фаъолияти касбӣ ё тахассуси академӣ ба даст овардааст ва таҷрибаи муайяни корӣ ва дониши махсуси соҳавӣ дорад;

4) мутахассис оид ба муҳофизат аз афканишот – корманде, ки дорои омодагӣ оид ба муҳофизати радиатсионӣ ва дигар фанҳои ихтисосии кофӣ барои иҷрои баҳодихии вазъи радиатсионӣ, барои паст кардани оқибатҳои радиологӣ ё барои назорати вояҳои гирифтаи шахсони эътиноқунанда мебошад;

5) мутахассис оид ба баҳодихии вазъи радиатсионӣ - корманде, ки дар мавриди ҳолати садамавии ядрой ва радиологӣ ба истифодабарандаи манбаи хатарнок бо роҳи

гузаронидани таҳқиқи дозиметрӣ, гузаронидани баҳодихии вояҳо, назорати ифлосшавии радиоактивӣ, таъмини муҳофизати радиатсионии кормандони эътинокунанда ва таҳияи тавсияҳо доир ба чораҳои муҳофизатӣ кумак мерасонад;

6) мутахассисон – кормандоне, ки роҳбарони зинаи болоӣ, роҳбарони калон (сардорони шӯъбаҳо ва бахшҳо), роҳбарони зинаи поёнӣ (операторҳои калон, сардорони гурӯҳҳои хизматрасонии техникӣ ва дастгирии техникӣ ва муовинони онҳо), кормандони муҳандисӣ ва (ё) илмӣ мебошанд ва фаъолияти онҳо ба истифодабарии объектҳои истифодаи энергияи атомӣ марбут аст;

7) техникҳо – кормандоне, ки техникҳои дастгоҳи назоратиро андозагирӣ, техникҳои назорати радиатсионӣ, техникҳои таҳқиқоти химиявӣ, техникҳо-механикҳо, техникҳо-электрикҳо ва техникҳои дастгоҳи электронӣ ва ҳамчунин дигар кормандони боихтисосро дар бар мегиранд, ки онҳо ба таври мустақим дар корҳои марбут ба истифодаи дастгоҳи ядрои машғул ҳастанд.

3. Кормандоне, ки дар объектҳои истифодаи энергияи атомӣ машғули кор мебошанд, бояд ба талаботи таҳассусе, ки аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ тасдиқ карда шудааст, ҷавобгӯ бошанд.

4. Ба шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкори инфиродӣ, ки дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ фаъолият мекунанд, ба объектҳои истифодаи энергияи атомӣ ҷалб кардани кормандони ба талаботи таҳассусӣ мувофиқнабуда ва (ё) дорои нишондиҳандаи тиббии барои иҷрои намуди кори изҳоршуда ғайри қобили қабул иҷозат дода намешаванд.

5. Барои дастгирии сатҳи муносиби касбӣ ва қонеъ сохтани талабот оид ба баланд бардоштани сатҳи дониш ва маҳорати кормандоне, ки дар объектҳои истифодаи энергияи атомӣ машғул ҳастанд, шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ фаъолияткунанда такмили ихтисоси кормандонро таъмин мекунанд.

Моддаи 22. Аттестатсияи кормандоне, ки дар объектҳои истифодаи энергияи атомӣ фаъолият менамоянд

1. Кормандоне, ки дар объектҳои истифодаи энергияи атомӣ фаъолият менамоянд, ҷиҳати муайян кардани сатҳи мувофиқати ихтисос ва омодагии касбӣ ба вазифаҳои ишғолкарда аз аттестатсия мегузаранд.

2. Мақоми ваколатдори давлатӣ аттестатсияи инҳоро мегузаронад:

1) мутахассисоне, ки ба уҳдадорихои вазифавии онҳо идоракунии мустақими дастгоҳи ядрои, таъмини бехатарии ядрои, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрои ҳангоми иҷрои фаъолият дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ дохил мешаванд;

2) кормандони дастгоҳи ядрои, ки ба уҳда-дорихои вазифавии онҳо баҳисобгирӣ ва назорати маводи ядрои, манбаъҳои афканишоти ионофар, партовҳои радиоактивӣ, таъмини муҳофизати ҷисмонии дастгоҳи ядрои ва маводи ядрои дохил мешаванд. Кормандони дигар аз тарафи шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкори инфиродӣ, ки дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ фаъолият мекунанд, аттестатсия карда мешаванд.

3. Аттестатсияи кормандон ба намудҳои зерин ҷудо мешавад:

1) аттестатсияи аввалия;

2) аттестатсияи давравӣ;

3) аттестатсияи ғайринавбатӣ.

4. Иҷозат ба фаъолияти меҳнатӣ дар иншоотҳои истифодабарии энергияи атомӣ ба корманде, ки хулосаи комиссияи аттестатсиониро оид ба номувофиқатии сатҳи ихтисос ва омодагии касбӣ ба вазифаи ишғолнамудааш гирифтааст, манъ аст.

5. Тартиб ва асосҳои гузаронидани аттестатсияи кормандоне, ки дар объектҳои истифодаи энергияи атомӣ фаъолият мекунанд, аз тарафи мақоми ваколатдори давлатӣ муайян карда мешаванд.

Моддаи 23. Аз истифода баровардани дастгоҳ, пеш аз муҳлат аз истифода баровардани дастгоҳи ядрой ё радиатсионӣ ва бастанӣ нуқтаи ғӯронидан

1. Истифодабаранда дар марҳилаи лоиҳакашии дастгоҳи ядрой ё нуқтаи ғӯронидан нақшаи ибтидоии аз истифода баровардани дастгоҳи ядрой ё бастанӣ нуқтаи ғӯрониданро мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ таҳия мекунад.

2. Нақшаи ибтидоии аз истифода баровардан дорои тавсифи марҳилаҳои аз истифода баровардани дастгоҳи ядрой ё бастанӣ нуқтаи ғӯронидан, усулҳои таҷзияи конструксияи асосӣ, арзёбии арзиш ва муҳлатҳои иҷрои кор, захираҳои зарурӣ, тадбирҳо вобаста ба таъмини бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой, меъёрҳо ва хусусиятҳои асосии майдони ҷойгиркунии дастгоҳи ядрой пас аз истифода баровардани он ё нуқтаи ғӯронидан пас аз бастанӣ мебошад.

3. Ҳангоми истифодаи дастгоҳи ядрой ё нуқтаи ғӯронидан нақшаи ибтидоии аз истифода баровардан бо дар назар доштани ихтирооти нави техникӣ ва технологӣ, тағйироти талаботи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой, арзиши корҳо ва захираҳои зарурӣ бознигарӣ ва навсозӣ карда мешаванд.

4. Ҳангоми қабули қарор дар бораи аз истифода баровардани дастгоҳи ядрой ё бастанӣ нуқтаи ғӯронидан истифодабаранда нақшаи ниҳоии аз истифода бароварданро бо дар назар доштани технологияҳо, методика, нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, талаботи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ таҳия мекунад. Нақшаи ниҳоии аз истифода баровардан асос барои лоиҳакашӣ ва баргузор намудани корҳо дар хусуси аз истифода баровардани дастгоҳи ядрой ё бастанӣ нуқтаи ғӯронидан мебошад.

5. Қарор дар бораи қатъ кардани истифодаи дастгоҳ аз ҷониби истифодабаранда ба таври мустақил дар ҳар марҳилаи ҳаётӣ қабул карда мешавад. Дар ин замина истифодабаранда ба мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба қарори қабулшуда, санаи оғоз ва муҳлатҳои иҷрои корҳо оид ба аз истифода баровардани он иттилоъ медиҳад. Истифодабаранда иҷрои корҳоро аз рӯи нақшаи аз истифода баровардан дар ҳаҷми пурра таъмин менамояд.

6. Қарор дар бораи пеш аз муҳлат аз истифода баровардани дастгоҳи ядрой аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо пешниҳоди мақоми ваколатдори давлатӣ дар сурати вайрон кардани талаботи истифодаи бехатарии ядрой, ки ба садамаи ядрой ва (ё) радиатсионӣ оварда расонидааст ё метавонад оварда расонад ва беқобилиятии асосноки аз ҷониби истифодабаранда таъмин гардидани истифодаи бехатарии баъдии дастгоҳи ядрой, қабул карда мешавад.

7. Қарор дар бораи бастанӣ нуқтаи ғӯронидан аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо пешниҳоди мақоми ваколатдори давлатӣ баъди ба охир расидани чорабиниҳо оид ба бастанӣ он қабул карда мешавад. Пешниҳоди мақоми ваколатдори давлатӣ ба чорабиниҳо

оид ба бастани нуқтаи гӯронидан, ки аз тарафи истифодабаранда ичро шудаанд, асоснок карда мешавад, аз ҷумла:

- 1) солимгардонии ҳудуде, ки дар натиҷаи истифодаи нуқтаи гӯронидан ифлос шудааст;
- 2) баргузор намудани андозагириҳои назоратии вазъияти радиатсионӣ дар майдони ҷойгиркунии нуқтаи гӯронидан;
- 3) тартиб додани бастаи ҳуҷҷатҳо барои интиқол ба бойгонӣ бо тавсифи пурраи партовҳои радиоактивиҳои гӯронидашуда, конструксияҳои нуқтаи гӯронидан, хусусиятҳои геотектоникӣ, геологӣ ва геофизикӣ майдони ҷойгиркунии нуқтаи гӯронидан.

Моддаи 24. Омодагӣ ва эътино ба садама

1. Нақшаи миллии эътино ба садамаҳои ядрои ва радиатсионӣ бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолатҳои зерин қорӣ карда мешавад:

- 1) дар сурати хориҷ шудан ё таҳдиди хориҷ шудани омилҳои таъсири садамаи ядрои ё радиатсионӣ берун аз ҳудуди майдони ҷойгиркунии дастгоҳи садамавии ядрои, радиатсионӣ ё электрофизикӣ;
- 2) ҳангоми садамаҳои фаромарзии ядрои ё радиатсионӣ, ки дар ҳудуди кишвари дигар рух додаанд ва таъсири онҳо ё таҳдиди таъсири онҳо ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон паҳн мешавад.

2. Нақшаи миллии эътино ба садамаҳои ядрои ва радиатсионӣ ҳолатҳои зеринро муайян мекунад:

- 1) ҳуқуқи уҳдадориҳои мақомоти иҷроияи мар-казӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ҳамчунин шахси ҳуқуқӣ ва соҳибкори инфиродӣ дар мавриди садамаи ядрои ё радиатсионӣ;
- 2) тартиби амалҳо ва идоракунии чорабиниҳо оид ба омодагӣ ва эътино ба садамаҳои ядрои ва радиатсионӣ;
- 3) ҳамоҳангсозии амалҳои ташкилот ва мақо-моти давлатӣ дар мавриди садамаҳои ядрои ё радиатсионӣ ва бартараф кардани оқибатҳои он.

3. Ҳангоми гирифтани иттилоот дар бораи садамаи дахлдори ядрои ё радиатсионӣ мақоми ваколатдори давлатӣ фавран дар ин бора ва ҳамчунин дар бораи амалӣ намудани нақшаи миллии эътино ба садамаҳои ядрои ва радиатсионӣ ба мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи мудофияи граждани иттилоъ медиҳад.

4. Истифодабарандагон нақшаҳои чорабиниҳои зиддисадамавиرو тибқи тартиби муқарраргардидаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия ва тасдиқ мекунанд. Дар нақшаҳои чорабиниҳои зиддисадамавӣ тартиби амалҳо ва чорабиниҳо ҳангоми ҳодисаҳо ва бартараф кардани садамаҳо ва оқибатҳои онҳо барои ба ҳадди ақал расонидани таъсири эҳтимоли ба кормандон, аҳоли ва муҳити зист мутобиқи категорияҳои хатари радиатсионии дастгоҳи ядрои пешбинӣ карда мешавад.

5. Истифодабарандагон дар тамоми марҳилаҳои давраи ҳаётии дастгоҳи истифодаи энергияи атомӣ иҷрои чорабиниҳоро оид ба омодагӣ ва эътино ба садама таъмин менамоянд.

6. Дар сурати рух додани садамаҳо ва ҳодисаҳои фаромарзӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ мақоми ваколатдори давлатӣ ба таври муштарақ бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи мудофияи граждани тадбирҳоро оид ба огоҳсозӣ ва эътино мутобиқ бо санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Тоҷикистон меандешанд.

**БОБИ 4. ЭКСПЕРТИЗАИ БЕХАТАРИИ ЯДРОЙ, РАДИАТСИОНӢ ВА АМНИЯТИ
ҶИСМОНИИ ЯДРОЙ. АККРЕДИТАТСИЯИ ТАШКИЛОТҶОЕ, КИ ЭКСПЕРТИЗАИ
БЕХАТАРИИ ЯДРОЙ, РАДИАТСИОНӢ ВА АМНИЯТИ ҶИСМОНИИ ЯДРОИРО
АНҶОМ МЕДИҶАНД**

Моддаи 25. Экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой

1. Экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой бо мақсади анҷом додани арзёбии мустақили амнияти дастгоҳи ядроии категорияҳои 1 ва 2 хатари радиатсионӣ, маҷмуъҳои нақлиётӣ бастабандӣ дар тамоми давраи вақте гузаронида мешавад, ки дар ин муддат онҳо метавонанд хатари эҳтимолӣ дошта бошанд.

2. Давраи баргузор намудани экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой дар се сол як маротиба мебошад.

3. Экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой аз ҷониби ташкилотҳое гузаронида мешавад, ки онҳо барои иҷрои намуди мазкури фаъолият аз аккредитатсияи мақоми ваколатдори давлатӣ гузашта бошанд. Шахсоне, ки дар муносибатҳои наздики хешовандӣ ё муносиб бо шахсони мансабдори истифодабаранда қарор доранд ва ё дар муносибатҳои меҳнатӣ ё дигар муносибатҳои шартномавӣ бо истифодабаранда қарор доранд, ҳамчун коршинос наметавонанд баромад кунанд.

4. Ҳуҷҷатҳо барои экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой аз ҷониби истифодабаранда пешниҳод карда мешавад, ки баҳрабардори объектҳои истифодаи энергияи атомиро анҷом медиҳад.

5. Аз рӯи натиҷаҳои гузаронидани экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой хулоса дар бораи қобили қабул ва имконпазир будани қабули қарор оид ба амалисозии объекти экспертиза дода мешавад.

6. Гирифтани хулосаи манфии экспертиза истифодабарандаро, ки баҳрабардори объектҳои истифодаи энергияи атомиро анҷом медиҳад ва ҳамаи эродҳои дар хулосаи коршиносӣ зикршударо бартараф намудааст, аз ҳуқуқи муроҷиати такрорӣ барои гузаронидани экспертиза маҳрум намесозад.

7. Маблағгузориҳои экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой аз ҳисоби маблағҳои истифодабаранда, ки баҳрабардори объектҳои истифодаи энергияи атомӣ ё дигар манбаъҳоеро, ки тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ карда нашудаанд, анҷом медиҳад.

Моддаи 26. Объектҳои экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой

Ҳуҷҷатҳои зерин мавриди экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой қарор мегиранд:

- 1) ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ барои интиҳоби майдонҳои ҷойгиркунӣ ва сохтмони дастгоҳи ядроии дорой категорияҳои 1 ва 2 хатари радиатсионӣ;
- 2) ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ ва истифодабарии дастгоҳи ядроии дорой категорияҳои 1 ва 2 хатари радиатсионӣ, маҷмуъҳои бастабандии нақлиётӣ;
- 3) ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ оид ба навсозии техникаи дастгоҳи ядроии дорой категорияҳои 1 ва 2 хатари радиатсионӣ, маҷмуъҳои бастабандии нақлиётӣ;

4) ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ ва истифодабарӣ оид ба аз истифода гирифтани дастгоҳи ядроии дорои категорияҳои 1 ва 2 хатари радиатсионӣ, маҷмуъҳои бастабандии нақлиётӣ.

Моддаи 27. Аккредитатсияи ташкилотҳое, ки экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядроиро анҷом медиҳанд

1. Мақоми ваколатдори давлатӣ аккредитатсияи ташкилотҳоеро мегузаронад, ки онҳо экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядроиро анҷом медиҳанд.

2. Аз рӯи натиҷаҳои гузаронидани аккредитатсия шаҳодатнома оид ба аккредитатсия дода мешавад. Муҳлати амали шаҳодатнома оид ба аккредитатсия се сол аст. Шаҳодатнома оид ба аккредитатсия соҳаи аккредитатсия, намудҳои корҳо дар соҳаи аккредитатсия, методикаи татбиқшавандаи ҳисобкуниҳо ва воситаҳои барномавию техникаро дар бар мегирад.

3. Ташкилоте, ки экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядроиро анҷом медиҳад, бояд ба талаботи зерин ҷавобгӯ бошад:

1) доштани на камтар аз панҷ соли таҷрибаи кори амалӣ дар соҳаи аккредитатсия ё фаъолияте, ки ба таври мустақим ба соҳаи аккредитатсия алоқаманд аст;

2) доштани кормандони боихтисос, ки метавонанд иҷрои корҳоро дар соҳаи муносиби аккредитатсия таъмин намоянд;

3) доштани воситаҳои барномавию техникӣ ва (ё) методикаи ҳисобкуниҳо барои иҷрои намудҳои корҳои зикршуда.

4. Баррасии ҳуҷҷатҳо оид ба аккредитатсия аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ дар тури сӣ рӯз аз рӯзи қабули онҳо анҷом дода мешавад.

5. Барои рад кардани аккредитатсияи ариза-диҳанда ҳолатҳои зерин асос шуда метавонанд:

1) дар ҳуҷҷатҳои пешниҳодшуда мавҷуд будани иттилооти нодуруст;

2) номувофиқатии ҳуҷҷатҳои пешниҳодшуда ба талаботи муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон;

3) номувофиқатии ихтисоси кормандони ариза-диҳанда бо соҳаи зикршудаи аккредитатсия;

4) номувофиқатии методикаи ҳисобкунӣ ва воситаҳои барномавӣ бо соҳаи зикршудаи аккредитатсия;

5) мавҷуд будани қарори суд дар бораи манъ кардани фаъолият оид ба намуди зикршуда.

6. Нисбат ба қарор дар бораи рад кардани аккредитатсия тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон шикоят бурдан мумкин аст.

7. Ташкилотҳои аккредитатсияшуда уҳдадоранд:

1) тибқи дархости мақоми ваколатдори давлатӣ ҳуҷҷатҳои марбут ба анҷоми фаъолиятро дар соҳаи аккредитатсия пешниҳод намоянд;

2) иттилооти махфиро, ки дар рафти иҷрои корҳо ба даст омадааст, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, ифшо накунад.

8. Мақоми ваколатдори давлатӣ рӯйхати ташкилотҳои аккредитатсияшударо, ки экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядроиро анҷом медиҳанд, пеш мебарад.

9. Ташкилотҳои аккредитатсияшуда ҳангоми баргузор намудани экспертизаи бехатарии ядрой, радиатсионӣ ва амнияти ҷисмонии ядрой методикаи ҳисобкуниҳоеро амалӣ менамоянд, ки бо мақоми ваколатдори давлатӣ мувофиқа карда шудааст.

БОБИ 5. ҲУҚУҚ ВА УҲДАДОРИҲОИ ШАХСОНИ ВОҶЕЙ ВА ҲУҚУҚӢ

Моддаи 28. Ҳуқуқҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ
Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ ҳуқуқ доранд:

1) тавассути мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба истифодаи энергияи атомӣ ва воситаҳои ахбори омма дар бораи бехатарии объектҳои барои сохтмон пешбинишуда, объектҳои лоиҳақашӣ, бунёдшаванда, истифодашаванда ва аз истифода баровардашавандаи энергияи атомӣ, дар бораи назорати амалишавандаи вазъияти радиатсионӣ дар маҳалҳое, ки онҳо истиқомат ё қору фаъолият мекунанд, ҳамчунин дар бораи вояи шуоъгири маълумот ба даст оранд;

2) экспертизаи экологии ҷамъиятии ҳуҷҷатҳои лоиҳавӣ ва назорати вазъияти радиатсионии муҳити зистро бо тартиби муқарраргардидаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом диҳанд;

3) ҷуброни дар натиҷаи садамаи ядрой ё ради-атсионӣ расонидашударо аз истифодабаранда, ки ба садамаи мазкур роҳ додааст, талаб кунанд.

Моддаи 29. Уҳдадорҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ уҳдадоранд қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро, ки истифодаи энергияи атомиро ба танзим мебарорад, риоя намуда, талаботи меъёру қоидаҳои бехатарӣ дар соҳаи истифодаи энергияи атомӣ ва ҳамчунин талаботи шахсони мансабдори ташкилотҳо оид ба истифода аз энергияи атомиро иҷро намоянд.

Моддаи 30. Ҷуброни зараре, ки дар натиҷаи истифодаи нолозими объектҳои энергияи атомӣ расонида шудааст

1. Зарари ба саломатии шахсони воқеӣ расонидашуда ва ҳамчунин зарар ба шахсоне, ки вобаста ба марги саробон дар натиҷаи истифодаи нолозим аз объектҳои энергияи атомӣ ба онҳо расонида шудааст, бояд аз ҳисоби расонандаи зарар дар ҳаҷми пурра бо дар назар доштани дараҷаи аз даст додани қобилияти меҳнатии зарардида, хароҷот барои табobati ӯ, барқарорсозии саломатӣ, нигоҳубини бемор ва кумакпулиҳои таъиншуда мутобиқи қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн карда шавад.

2. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ҳуқуқ доранд бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон аз расонандагони зарар ҷуброни пурраи зарари молумулкии вобаста ба истифодаи нолозим аз объектҳои энергияи атомӣ аз ҷониби ташкилотҳо ва шахрвандон расида ва хароҷоти ташкилотҳоро новобаста аз шакли моликияти онҳо ва шахсони воқеиро, ки онҳо дар қорҳои садамавию наҷотбахшӣ ва бартараф кардани оқибатҳои истифодаи номувофиқ аз объектҳои энергияи атомӣ иштирок намудаанд, талаб намоянд.

3. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки дар истифодаи номувофиқи объектҳои энергияи атомӣ гунаҳгоранд, бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон уҳдадоранд зарари ба замин, об, олами набототу ҳайвонот расонидашуда, аз ҷумла хароҷоти солимгардонии замин ва барқарорсозии ҳосилхезии табиӣ заминро ҷуброн намоянд.

БОБИ 6. КАФОЛАТҲОИ ЯДРОЙ

Моддаи 31. Уҳдадории истифодаи осоиштаи энергияи атомӣ

1. Маводи ядрой ва радиоактивӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон танҳо ба мақсадҳои осоишта ва тибқи уҳдадориҳои, ки аз санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон бармеояд, истифода мешаванд.

2. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳама гуна фаъолият бо мақсади таҳқиқот, озмоиш, рушд, сохтан, истеҳсол, воридот, воридоти муваққатӣ, содирот, транзит, дар ихтиёр доштан, паҳн кардан, фурӯш, таъмир, ба истифода даровардан, корбаст, иҷора, ҷойгиркунӣ ва тарконидани силоҳи ядрой, ҳар гуна таҷҳизоти ядроии тарканда ё таҷҳизоти тарканда бо маводи радиоактивӣ манъ аст.

Моддаи 32. Низоми кафолатҳои ядрой

1. Дар доираи амалисозии муқаррароти Созишнома оид ба паҳн накардани силоҳи ядрой ва Созишнома байни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Агентии байналмилалӣ энергияи атомӣ дар бораи татбиқи кафолатҳо дар робита бо Созишнома оид ба паҳн накардани силоҳи ядрой ва Протоколи иловагӣ ба Созишномаи мазкур (минбаъд - Созишнома) мақоми ваколатдори давлатӣ дар сатҳи миллӣ иҷрои уҳдадориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро чиҳати кафолатҳои ядрой, ки аз талаботи Созишнома бармеояд, идора ва ҳамоҳанг месозад, аз ҷумла:

1) вобаста ба пешниҳоди иҷозат, санҷиш ва назорати шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ, ки оид ба амалӣ намудани кафолатҳо уҳдадоранд, инчунин, нисбати татбиқи муҷозот чиҳати риоя накардани чораҳои барои амалӣ намудани кафолатҳои зарурӣ талабот муқаррар менамояд;

2) барои ворид гаштани намояндагони Агентии байналмилалӣ энергияи атомӣ ба объектҳо, макони берун аз дастгоҳ ва дилҳоҳ майдону маконҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ворид шудан ба онҳо барои амалӣ намудани фаъолияти санҷишӣ дар асоси Созишнома иҷозат дода шудааст, мусоидат мекунад;

3) дар ҳолатҳои муайяншуда нозирони Агентии байналмилалӣ энергияи атомиро ҳангоми амалӣ намудани фаъолияти санҷишии онҳо ҳамроҳӣ менамояд;

4) аз мақомоти давлатӣ, шахсони ҳуқуқию соҳиб-корони инфиродӣ ҳамаи маълумотеро, ки барои амалӣ намудани Созишнома зарур аст, талабу ҷамъоварӣ менамояд, пешбурд ва пешниҳоди ҷунин маълумотро ба Агентии байналмилалӣ энергияи атомӣ амалӣ менамояд;

5) ҳуҷҷатҳои танзимиро, ки барои иҷрои Созишнома заруранд, қабул менамояд;

6) ҳамкориҳои дахлдорро бо дигар мақомоти давлатӣ дар доираи иҷрои ин уҳдадориҳои амалӣ менамояд.

2. Мақомоти ҳокимияти давлатӣ, шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ уҳдадоранд, ки бо намояндагони Агентии байналмилалӣ энергияи атомӣ ҳангоми санҷиш дар татбиқи чораҳо оид ба кафолатҳо ҳамкорӣ намоянд.

3. Фаъолият оид ба таҳқиқот ва коркарди марбут ба давраи сӯзишвории ядрой, ки ба он талаботи Созишнома паҳн мешавад, танҳо бо огоҳсозӣ оид ба фаъолият ва пешниҳоди маълумоти зарурӣ ва ба даст овардани иҷозати пешакии мақоми ваколатдори давлатӣ метавонад шуруъ шавад.

БОБИ 7. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 33. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 34. Аз эътибор соқит донишани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи истифодаи энергияи атомӣ»

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи истифодаи энергияи атомӣ» аз 9 декабри соли 2004 (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2004, №12, қ.1, мод. 696) аз эътибор соқит доништа шавад.

Моддаи 35. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

ш. Душанбе, 23 декабри соли 2021, № 1845

Эмомалӣ РАҲМОН